

Att bedriva systematiskt förbättringsarbete

Gränsöverskridande koordinering för barns bästa

Ny kunskapsöversikt:

Förbättringsarbete inom hälso- och välfärdssektorn – framväxt, tematiker och lärdomar för utvecklingsarbete för barns bästa

För att barn, unga och deras föräldrar själva ska söka stöd för saker som oroar dem underlättar det om de känner till och har förtroende för den de kan vända sig till. När det är frågan om mer omfattande stödbehov är det också viktigt att stödet samordnas på ett välfungerande sätt. I kunskapsöversikten "Att göra prevention och samverkan" beskrivs och analyseras i vilken mån dessa intentioner förverkligats inom skotska modellen "GIRFEC". Översikten visar att modellen på flera sätt lever upp till förväntningarna men också att vissa delar mött åtskillig kritik samt att implementeringen av rollerna mött förhinder.

Varför gjordes studien?

Syftet med denna kunskapsöversikt är att belysa hur förbättringskunskapen utvecklats i den svenska hälsovård- och välfärdssektorn, och vilka implikationer förbättringskunskap kan ha för projekt som "Barnens Bästa Gäller! i Kronoberg". Kunskap om hur kvalitetsarbete bedrivs inom hälso- och sjukvården skulle kunna ge inspiration och ökad förståelse i samarbetet till kommunerna.

Så här gjordes studien

I rapporten har befintlig litteratur producerad i Sverige, i form av böcker och bokkapitel, avhandlingar och artiklar, sammanställts och analyserats avseende publikationsfrekvens över tid och innehåll. Sammanställningen lyfter fram studier som har extra relevans för 'barnets bästa', såsom samverkansprojekt och olika ansatser anpassa förbättringskunskap till den sociala sektorn.

Huvudsakliga resultat

Rapporten lyfter fram förbättringskunskapens ursprung, dess forskningsanknytning och evidens och utveckling och övergång till vård- och välfärdsorganisationer. När

förbättringskunskap fått fäste i den kunskapsintensiva (evidensbaserade) vårdsektorn uppstod frågor om hur förbättringsmetoder fungerar. En av förbättringsforskningens stora utmaningar är att utveckla vetenskaplig robust kunskap, och en vanlig kritik har varit att en svag vetenskaplig och teoretisk grund. Runt sekelskiftet 2000 började de första forskningspublikationerna dyka upp. Mellan åren 2007–2020 utkom 30 böcker, bokkapitel och enklare skrifter. De flesta är läroböcker i form av antologier skrivna för vårdens professioner och handlar ofta om grundläggande förbättringskunskap. 32 avhandlingar från nio svenska lärosäten har också skrivits, den första från 2003. Flera avhandlingar har ett organisationsperspektiv, men även ledarskap, patientsäkerhet och patientinvolvering/delaktighet förekommer. I sammanställningen identifierades också 210 artiklar publicerades mellan 1992 och 2020, majoriteten efter 2011. Tematiseringen resulterade i sex olika teman: 1) Systematiskt och värdeskapande förbättringsarbete; 2) Samverkan mellan organisationer och vårdgivare; 3) Användning av förbättringsmetoder och (teoretiska) modeller;

4) Ledarskap och lärande; 5) Mätningar, kvalitetsregister och uppföljning; samt 6) Personinvolvering och patientsäkerhet.

Lärdomar för utvecklingsarbetet

Inom sociala och pedagogiska sammanhang har det länge ansetts viktigt att beakta personers rättigheter och möjligheter till inflytande, medan delaktighet och samskapande är en tydligt ökande trend inom vården. Sammanställningen pekar mot en utveckling där samverkan mellan organisationer och även samskapande med brukare är allt viktigare. Utvecklingsarbete som involverar många olika organisationer bör därför involvera många aktörer och då ta hänsyn till de olika kunskapstraditioner som finns. Detta innebär också att skapa broar mellan olika synsätt på hur förbättringar och kvalitetsarbetet bäst genomförs. En förutsättning som ofta lyfts fram är behovet av ett aktivt ledarskap, och att

sträva mot gemensamma mål. Det kan uttryckas i mål som formulerats inom Barnets bästa gäller! i Kronoberg: *att skapa en trygg och säker uppväxt för VARJE barn genom främjande, tidiga och samordnade insatser.* För att uppnå detta är kunskap om och förutsättningar för att bedriva ett systematiskt förbättringsarbete en viktig komponent.

Kontaktperson för studien

Du kan ta del av studien i sin helhet [här](#).

Rapportens författare är Ann-Christine Andersson, docent i kvalitetsförbättring och ledarskap inom hälsa och välfärd, Hälsöskolan i Jönköping. Hon svarar gärna på frågor om rapporten: ann-christine.andersson@ju.se

Partnerskap för kunskapsutveckling

Satsningen Barnets bästa gäller! i Kronoberg följs genom forskning inom ramen för ”Tillitsskapande organisering – gränsöverskridande koordinering för barns bästa. Detta är ett partnerskap mellan Linnéuniversitetet, Regionen Kronoberg och kommunerna i regionen. Målet är att bidra till ett kunskapsbaserat utvecklingsarbete.

I olika delstudier följs hur satsningen införs i det praktiska arbetet, hur samarbetet utvecklas samt vad tidig upptäckt och samordning kring barn och unga innebär för dem själva, deras föräldrar och för professionella. Kontakta gärna projektledare Torbjörn Forkby, professor vid Linnéuniversitetet för frågor: torbjorn.forkby@lnu.se, 076-872 47 00